

2. YERYUVARI, OKYANUS VE DENİZLERİN ÖZELLİKLERİ

ATMOSFERİN KATMANLARI

ATMOSFER:

Hava küre.

10000 km kalınlığındadır.

HİDROSFER

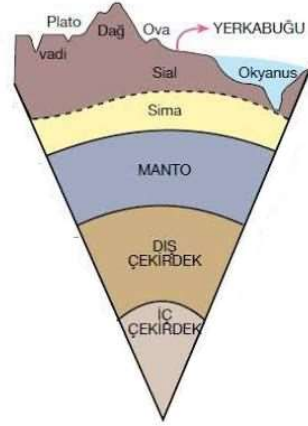
Su küre.

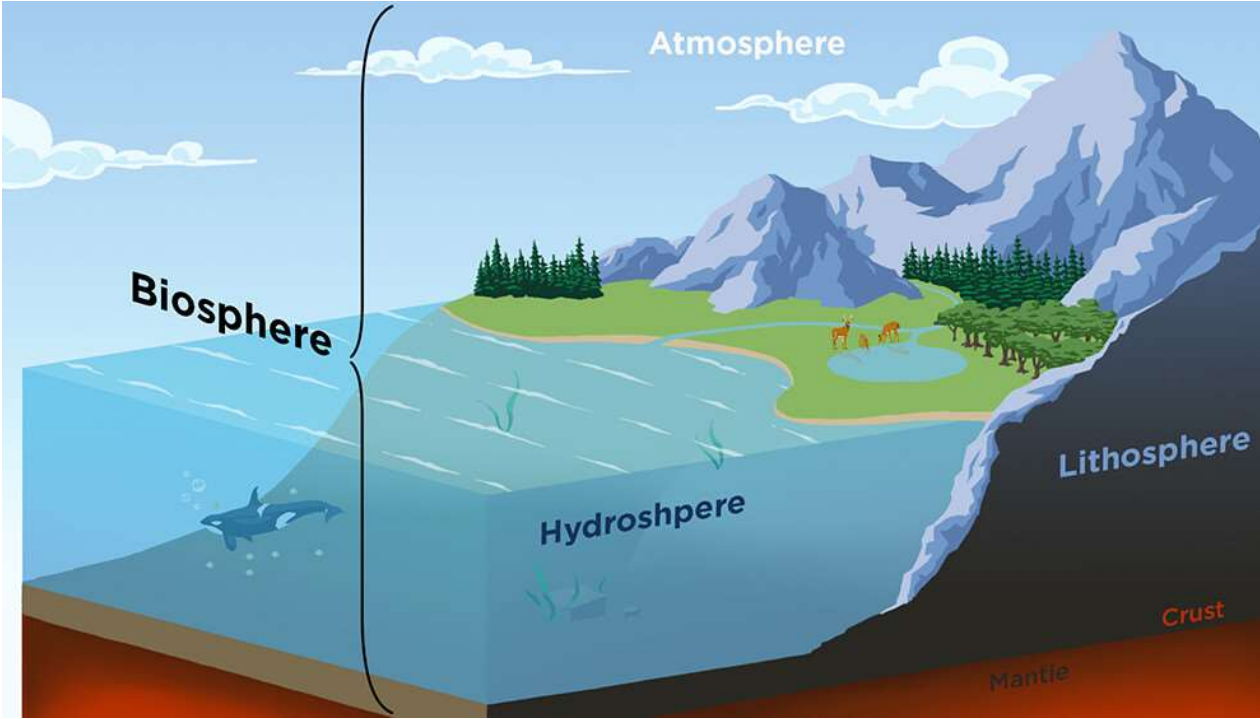
12 km derinliğindedir.

LİTOSFER

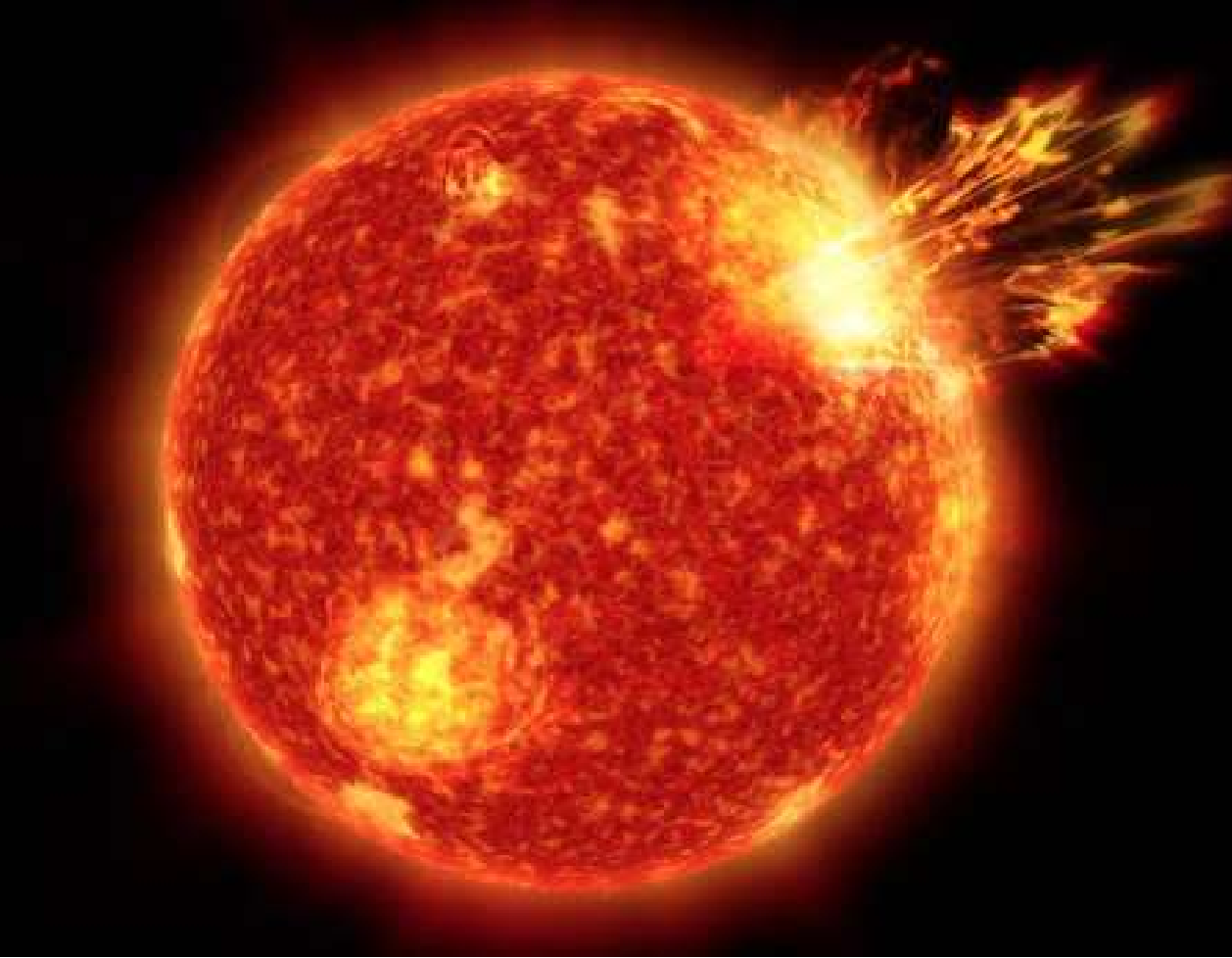
Taş küre. 70-100 km kalınlığındadır.

BİYOSFER

20 km kalınlığında olduğu kabul edilir.

YERYUVARI

Dünyanın yaşı jeolojik yorumlar ve fiziksel yöntemlerle 4,5 milyar yıl olarak hesaplanmaktadır.

OLUŞUMU hakkında çeşitli varsayımlar mevcuttur. En yaygın görüş diğer birçok gezegen gibi güneşten koptuğudur.

GENEL ÖZELLİKLERİ

Dünyanın şekli kutuplardan basık, ekvatordan şişkin olan bir küredir.

Ekvator çapı, kutup çapından 21,5 km kadar daha fazladır.

Kabuk Zonu: Üzerinde yaşadığımız soğumuş sert katmandır. 55 km kalınlığındadır. Derinlere doğru sıcaklık 500°C kadar yükselir. Alüminyum Magnezyum silikattan oluşur.

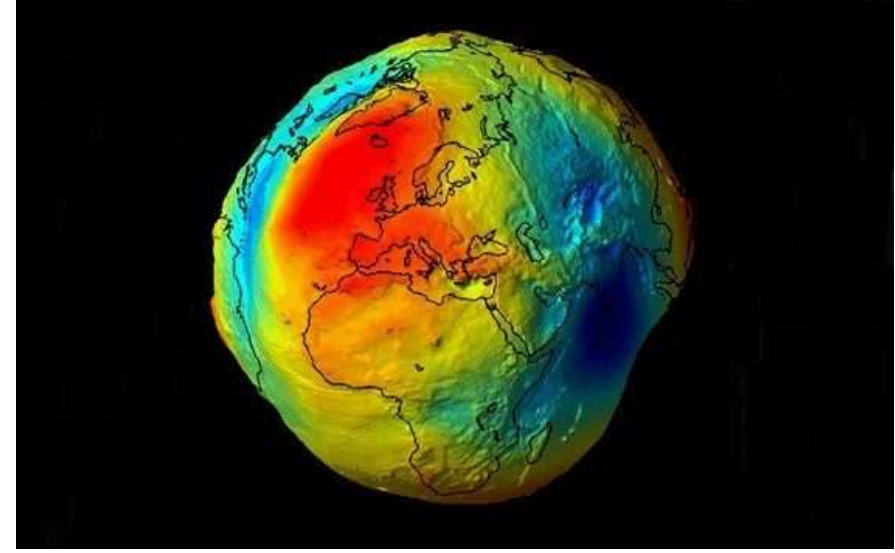
Yer kürenin %4'ü

Manto Zonu: Katı ve elastiktir. 2500°C sıcaklığındadır. Magnezyum ve Demir silikattan oluşur. 2900km kalınlığındadır.

Yer kürenin %68'i

Dış Çekirdek: 5000 °C sıcaklıktadır. Sıvı haldeki beyaz demir ve nikel den oluşur. 2000km kalınlığındadır. Yer kürenin %31'i

İç Çekirdek: Katıdır. Demir ve nikel den oluşur. 6000°C sıcaklığındadır. 1300km kalınlığındadır.

OKYANUS VE DENİZLERİN OLUŞUMU

OKYANUS SUYU VE BİLEŞENİNİN KÖKENİ

Dünyadaki **okyanusların** toplam su kütlesi 1,4 milyar km³

- İlk atmosferden oluştuğu teorisi (atmosfer en fazla 14000 km³ su taşıyabilir)
- Kayaçların ayrışmasıyla oluştuğu teorisi (doğal kayaçların sadece %5'i su içermektedir ve bütün kayaçlar su içerseydi bugünkü okyanus hacminin en fazla %50'si kadarını oluşturabilirlerdi.)
- Jeolojik zamanlar boyunca çeşitli miktarlarda su ilavesi teorisi

Bilinen 90 kadar elementin 80'i deniz suyunda çözülmüş halde bulunmaktadır.

Teoriye göre yeryüzünde oluşan ilk okyanus çukurlarını **tatlısu** dolduruyordu. Zamanla yağın yağmurlar ve akarsular mantodaki çözünen maddeleri taşıdı ve denizlerin bugünkü tuzluluk oranına kavuşmasına neden oldu. Bu karışımın oranları denizlerdeki tuz oranının farklılık göstermesine neden oldu.

OKYANUS VE DENİZİN TANIMI

OKYANUS: sınırları belli olmayan çok geniz su kütleleridir.

DENİZ: sınırları belli tuzlu su kütleleridir.

KÖRFEZ

Okyanus ve denizlerin karaların içlerine doğru yaptıkları büyük girintilerdir.

KOY

Okyanus ve denizlerin karaların ilerine doğru yapmış oldukları küçük girintilerdir.

HALIÇ

Gelgit olayının büyük ölçüde görüldüğü kıyılarda, akarsuların ağızlarında oluşan, huni biçiminde, derin, az çok geniş ve uzun su bölümü.

LAGÜN

Bir kıyı dilimiyle önü kapanmış, küçük bir ayakla denize bağlı kalsa da artık bir göl durumuna gelmiş eski koy ya da körfez. Acı su sistemi

BOĞAZ

Okyanus ile denizi, deniz ile denizi birbirine baęlayan geçit

OKYANUS VE DENİZLERİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Okyanuslar;

- Denizlere göre çok geniş alanlara sahiptirler.
- Ortalama derinlikleri 3800-4100 m civarındadır.
- Birbirleriyle olan ilişkileri çok geniştir.
- Kıtalara sahil verirler.
- Büyük bir kısmı güney yarım kürededir (%80)

Denizler;

- Sınırları bellidir.
- Belli iklimsel özelliklere sahiptirler.

Arktik Okyanusu

Atlantik Okyanusu

Pasifik Okyanusu

Pasifik Okyanusu

Hint Okyanusu

Güney Okyanusu

ATLANTİK OKYANUSU

Batısında Amerika kıtası

Doğusunda Avrupa ve Afrika kıtaları

Kuzeyinde arktik okyanus

Güneyinde antarktika

Güney Amerika ile Antarktika arasındaki Drako geçidiyle Pasifik okyanusundan ayrılır

Ortalama derinlik: 3575 m

En derin yeri: Porto Riko Çukuru 9280 m.

PASİFİK OKYANUSU

Doğusunda Amerika kıtası

Batısında Asya kıtası

Kuzeyinde Bering boğazıyla Arktik okyanustan ayrılır.

Avustralya'nın kuzeyindeki Torre boğazıyla Hint Okyanusundan ayrılır.

Ortala derinlik: 3940 m.

En derin yerleri:

- Kuril adaları 10374 m
- Marianna 10980 m*
- Filipinler 10540 m

Mariana Trench

12,400 feet
Resting depth
of Titanic

29,035 feet
Height of
Mt. Everest

36,200 feet

Mariana Trench

HİNT OKYANUSU

Atlantik ve Pasifik Okyanusları arasında yer alır.

Kuzeyinde Arabistan ve Hindistan bulunur.

Güneyinde Antarktika bulunur.

Ortalama derinliği: 3840 m.

ARKTİK OKYANUS

Asya, Avrupa, Grönland ve Kuzey Amerika arasında yer alır.

Ortalama derinliği 1117 m.

